

Nr 30 1973

Det skall inte vara mer Sjöblom i skärgårn!

Det kryllar av gubbar som heter Sjöblom i skärgårn. Men Kurt Sjöblom, mästerlotsen i Dalarö, är en Sjöblom som det är något speciellt med. Som kommunalman har han i 30 år fungerat som notorisk uppstickare och fört skärgårdsbornas talan mot kallsinniga politiker på fastlandet. Kurt Sjöblom har uträttat mycket gott för skärgårdsbefolkningen, men nu har hans parti, sossarna, tröttnat. Sjöblom har fått sparken.

I Stockholms norra skärgård heter dom Hösterman och Hengström.

I södra skärgården ska det vara Sjöblom.

Vi som låg på Landsort under beredskapen minns att gick man ut i samhället och ropade "Sjöblom" så kom det femton personer sättande och frågade vad fan man ville.

Det var likadant i Sandhamn. Ropade man på Sjöblom, kom halva ortsbefolkningen, lotsarna och KAS och andra barn.

Det var likadant i Dalarö, det bodde en Sjöblom i varenda kåk. Av 31 lotsar hette åtta Sjöblom.

Ropar man Sjöblom i Dalarö i dag, så är det mästerlotsen som kommer. Kurt Sjöblom, kommunalpolitiker, pamp i skärgårdsföreningen och mannen som allt ska beställa, en outtröttlig kämpe för en levande skärgård. Han är släkt med Sjöblomarna på Landsort men inte med dom på Sandhamn.

Kurt Sjöblom efter sin sista lotsning augusti 1979. Det var tankern Oktavius på 30133 dwt. Därmed hade Dalarö lotsstation utfört sitt sista umdrag.

Foto: Rolf Söderberg. SvD

En bra lots brukar hinna med 5 000 lotsningar under sin livstid. Kurt Sjöblom har just lotsat sin 4 866:e båt, en östtysk, och säger:

- Finge jag leva om mitt liv, bleve jag lots igen. Är man född i havet, har man levt hela sitt liv på havet så kan man ingenting annat tänka sej.

Kurt Sjöblom föddes på Huvudskär. Nu är det en övergiven arkipelag med ett fyrtorn som i stort sett sköter sej självt. Då var Huvudskär ett samhälle på tio familjer mitt i Östersjön.

- Vi var fyra tullfamiljer, tre lotsfamiljer, två fyrvaktarfamiljer och så fiskarn. Hälften av familjerna hette Sjöblom, hälften hette Nyström och så var det fiskarn som hette Sundberg. Någon av familjerna hade väl en ko, men de flesta fick köpa mjölken på Hansten och Gåssten. Höns och svin och getter förekom allmänt, men för det allra mesta fick vi leva på fisk.

- Det var fisk morron, middag och kväll, men ibland när pappa någon enstaka gång haft lotsning ända till stan, hade han köttfärs med sej hem. Herregud va köttbullar vi åt dom gångerna!

Vi som växte upp där ute på Huvudskär gick i B-skola. Vi var tio elever fördelade på sex klasser i samma klassrum, men det blev folk av alla tio, det gick bra för dom i livet. B-skolorna är en förträfflig skolför, vi har dom kvar på Ornö. Utö och Landsort och någon har forskat fram at barnen i B-skolor lär sej mera på sex år än vad fastlandsungarna gör på nio år i grundskola.

Jag brukar använda det där som argument när det diskuteras skärgårdsfrågor. Som kommunalman känner jag mej inte som politiker utan mera som en representant

för människorna i skärgården. Och vi som arbetar för att bibehålla en levande skärgård, vi vet vad skolorna betyder. Så länge det finns skola på en ö, finns där liv. En skola är liksom en själ för sin bygd. Lagg ner skolan och bygden förtvinar och dör.

Vad har han mer att säga om skärgårdsbor och skärgårdsmiljö? En levande skärgård? Hur håller man liv i en skärgård?

- Skärgårdsbon är en mångsysslare, han kan inte bara bruka jorden och sköta fisket, han kan också snickra, mura, bygga bryggor, täcka tak, laga båtar och motorer och köra taxibåt. En skärgårdsbo blir därför aldrig riktigt arbetslös, han får alltid jobb. I dag lever skärgårdsbon på sommargästerna, men det får man inte säga till en skärgårdsbo, för då blir han härsken.

Men det är så. Det är strömmen av sommargäster och fritidsbebyggelse som främst hjälper till att hålla skärgården levande.

Att lägga ut industrier i skärgården för att skapa sysselsättningsmöjligheter tycker Kurt Sjöblom är att ta i. En flaggfabrik på Utö kan han acceptera, båtbyggerier, konstsmidesföretag och taxibåtsrörelser, allt som inte sticker för mycket i ögonen och inte smutsar ner kan accepteras. Men stora rykande betongkomplex, som stånkar ut rök över skärgårn genom giftiga skorstenar, vill han inte vara med om.

Skärgårdsbor har aldrig varit särskilt radikala av sej. Deras barndom minns dom som år av armod och sociala orättfärdigheter, men man blev inte socialist för det.

En av de sista strömmingsfiskarna berättade för mej om sin barndom på 20-talet.

- Pappa var statare på Sandemars gård men ville bli sin egen på Ornö, där ett litet ställe blivit ledigt. Vi flyttade en vinterdag 1929. Bohaget lastades på en släde och drogs över isen ut till rännen mellan Fåglarö och Dalaröskans. Där fick vi lasta över grejorna i en iseka och på andra sidan rännen mötte John Eriksson på Fåglarö med ny släde och häst.

Jag var 6 år gammal, hade en sko på ena foten och en lånad galosch som var för trång på den andra, och det var 18 grader kallt. Foten i den trånga galoschen frös till is och pappa hällde i mej ett stort glas brännvin för att jag skulle hålla värmen oppe.

När vi kom fram till nya gårn, krävde ägaren kontant betalt innan han släppte in oss. Vi barn stod där blöta och skakande av kylan medan förhandlingarna pågick, och det blev inte stort bättre när vi äntligen släpptes in, för kåken hade inte varit eldad på hela vintern och var utkyld som en frys.

- Jag har aldrig varit någon politiker, jag har föredragit att vara talesman för skärgårdsborna, att resa in till kommunal-

pamparna där uppe i land och framföra skärgårdsbornas syn på skärgårdsfrågorna. I kyrka — stat frågan uttryckte jag skärgårdsbornas känslor, glesbygden behöver sina kyrkor, glesbygdsborna här ute vill kunna purra sin kyrkoherde mitt i natten och få ett åldersbevis.

Sparkad efter 30 år i kommunstyret. Lotsat sin 4866:e båt, skapat skärgårdsföreningen... har det varit ett gott liv?

- Som jag sa, upprepar Sjöblom, finge jag leva om'et så blev jag lots igen. Att stå på bryggan på en sån 65 000-tonnare som tankern "Oakland" häromdan och styra de miljoner hon och lasten representerar genom skärgårdarna in till stan, det är fint.

Det ligger en tjusning i ansvaret, en pirrande spänning. Allt hänger på mej och det är lika högtidligt i dag som första gången man styrde en båt. Man är kung över ett 226 meter långt fartyg, när man drar i sirenen flyger hela skärgården undan som agnar för vinden.

Kurt på väg i egen båt.
Foto: Anders Kallersand, SvD

Gits Olsson (1925-1985), var en känd och uppskattad författare, journalist och kåsör som älskade skärgårdsliv och bodde mycket av sin tid på Fåglarö utanför Dalarö. Han skrev mängder av kåserier och historier om skärgården och dess människor. Shimmy publicerar här delar av en artikel ur tidningen Se, 1973, i vilken Gits (omvänt Stig!) återgav en intervju med mästerlotsen Kurt Sjöblom (1916-1993). Några har säkert läst den tidigare men vi tycker den bör läsas av alla Dalaröbor.